

Írni és úszni is!

Előbb úszni tanítástok meg a gyereket, azután írni, mert olyan ember mindig lesz, aki ír helyette, de olyan nem, aki úszik — mondotta mintegy két évezreddel ezelőtt a római bölcs, Seneca, aki ezzel nem anynyira az úzás, mint inkább a testi nevelés fontosságát hangsúlyozta.

Sápadt arcok

Ha régi és kicsit megököntö is a mondás, ma sem időszerűtlen. A tapasztalatok szerint ugyanis az iskolákban még mindig sok a sápadt, vékony gyerek. Az iskolaorvosok kartonján is számos tanuló neve mellé kerül a bejegyzés: közepesen fejlett, gyenge izomzatú. Az iskolából kikerült fiatalok gyenge fizikai felépítése jelentősen megnehezíti azután a magas szintű honvédelmi kiképzést is.

Vajon satnyul a mai generáció?

Szó sincs róla, hogy törvénytörően lenne az újabb generáció gyengébb testalkatú. Hiszen jó néhány iskolából — ahol kellő gondot fordítanak a testnevelés oktatására — erős, fejlett gyerekek kerülnek ki, s szinte iskolákra meghatározható, honnan származik a sport utánpótlása. Sajnos, mégsem ez a következetes testnevelő munka a jellemző. Sokkal inkább az, hogy az iskolák többségében — különösen a szakmunkásképző intézetekben, s a vidéki és falusi általános iskolákban — kevés gondot fordítanak a testnevelésre.

Az elspórolt termek

Érdeemes néhány elgondolkodtató adatot megemlíteni. Az ország iskoláinak mindössze 38—40 százaléka rendelkezik az előírásoknak megfelelő tornateremmel. A szakmunkásképzők mindössze 18—20 százalékában van fedett gyakorlóhely. S bármily furcsa, a tornaterem nélküli „csontka” iskolák többsége éppen az elmúlt két évtizedben épült: a rosszul értelmezett takarékoságra való törekvés futtatja zátonyra az iskolai tornatermek építését. S a helyzetet még csak súlyosbította a rövidre szabott gyakorlási idő.

Két éve, hogy minden iskolában bevezették a heti kétórás kötelező testnevelést. A reformot

mindenféle kitoró örömmel fogadták. Az MTS II. kongresszusán — ahol részletesen foglalkoztak az iskolai testnevelés korszerűsítésével, felmérték a lehetőségeket, s megszabták a feladatokat is — számos jó határozat született. Ennek nyomán az iskolák egy részében valóban megváltozott a szemlélet. A kezdeti lendület azonban — úgy tűnik — megtört.

Kiderült közben az is, hogy a kivívott heti két testnevelési óra kevés. A 7—14 éves gyerekek egészséges testi fejlődése sokkal több tudatos mozgást, erősítő gyakorlatot igényel. Ráadásul a gyerekek a 45 perces óra egyharmadát öltözködéssel, sorakozással töltik. A fennmaradó fél órában pedig az energiával, mozgásvágygal teli fiatalok voltaképpen alig kapnak fizikai terhelést.

Tornaóra a moziban

Az iskolai sportkörök volnának hivatottak a testnevelési órák kiegészítésére. Sajnos, kevés helyen van — s különösen kevés általános iskolában van — pezsgő iskolai sportélet. Ha másért nem, azért, mert hiányzik a tornaterem.

Részben ez utóbbi játszik közre abban is, hogy az iskolaigazgatók jó néhány helyen még mindig elnézik, hogy a testnevelési órán a diákok más-mással foglalkoznak. Ekkor szerveznek kirándulásokat, tartanak osztályfőnöki órát, úttörő-, KISZ-foglalkozást, s gyakori, hogy erre az időre ütemezik a múzeum- és mozilátogatásokat is. S ez ellen a szülők sem tiltakoznak. Sőt, a fizikai képzésre legjobban rászorult fiatalok szülei a legelnézőbbek. A gyerekek különböző kifogásait — rosszul értelmezett szeretetből — támogatják. Nem egyszer a tornaórát elbliccelő gyerekek cinkosává válik a szülő, s talán még a háziat is...

Tavaszi lehetőségek

Most, hogy beköszöntött a tavasz, végre egy akadály elhárult: a tornateremhiány sehol sem akadályozhatja a testnevelési órák megtartását. Rendelkezésre állnak az iskolaudvarok, a sportpályák, az uszodák. A testnevelő tanárok pedig ezernyi vonzó, hasznos

formáját lehetnek meg a télen elmulasztottak pótlására. Mert, ha manapság az „írastudás” megelőzi is az „úzásoktatást”, ami helyes, de ne helyettesítse, mert az már hiba. A kettő csakis együtt formálhatja kora követelményeinek megfelelő emberré a ma még gyermekcipőben, iskolatáskával járó jövő generációt.

Lepies György